

riši in tovarišice, kolikor jih ni šlo na počitnice ali na bojišče, so se udeležili pogreba. Med njimi je bilo videti celo begunko, tovarišice iz Galicije. Lep je bil ta izprevod. Spredaj šolska mladina z vencem, nato krasna z vencem obložena rakev, za njo sorodniki, globoko upognjeni, tresočih životov, dva duhovnika in dolga vrsta ljudi. Veličastno se je pomikal ta izprevod proti farni cerkvi pišečki. Po maši smo izročili truplo drage nam tovarišice materi zemlji. Kako ganljiv je bil ta prizor! V srce pretresujoči jok se je izlivalo brnenje zvonov, vmes pa se je čulo otlo bobnenje prsti, ki je padala na rakev. Šolska mladina je nasula nebrot šopkov in cvetic svoji ljubljeni učiteljici v zadnji pozdrav. Iz slehnega očesa se je utrinjala solza bridke žalosti ter rosila svežo gomilo, iz mnogih src pa je kipela goreča prošnja: Bog ji daj večni mir in pokoj!

Tovarišica Zinka Kenetova se je rodila dne 17. septembra 1891 v Globokem pri Brežicah. Ljudsko šolo je obiskovala v domači vasi in pozneje tudi v Pišecah. Ker so jo vile Rojenice določile za učiteljski stan, jo je poslal njen oče, veleugledni in občesposlovan kmet in bivši dolgoletni župan, v Ljubljano, kjer je obiskovala osemrazredno dekliško ljudsko šolo. Leta 1911. je dovršila učiteljske in oktobra meseca istega leta je v domači vasi nastopila službo, polna visokih idealov, ki so se ji smehljali v zlati luči bodočnosti. V svojem plemenitem srcu je nosila podobo, kakšno bi moralo biti življenje, in nikakor se ni mogla sprijazniti z življenjem, kakor je v resnici. Če je kanihlo bridko spoznanje v njeno dušo, ni takoj obupala, ampak možato je nosila svojega kratkega življenja breme. Iz njenih ust ni prišla nikoli žala beseda nikomur in o nikomer. S svojim vpludnim vedenjem, s svojim jeklenim značajem si je znala pridobiti spoštovanje in ljubezen vseh, ki so prišli z njo v dotiko. Kjer je bilo treba, je odgovorila stvarno, odločno in krepko, a v vseh njenih besedah ni bilo prav nič žaljivega. — Leta 1914. je napravila sposobnostni izpit in že 21. maja 1915, stara komaj 24 let, ko si zibelka in grob takorekó podajata roke, nas je zapustila v cvetju mladosti v najlepši dekliški dobi. Nekaj mesecev pred svojo smrtjo je začela bolehati in vidno tudi pešati. Tožila je o bolečinah v prsni in pri okrajnem zdravniku je le z veliko težavo dosegla podelitev najprvo štiritedenskega in nato še štirinajst dnevnega dopusta. Nastopila je zopet službo, in takoj za tem se je je lotila pljučnica, ki jo je položila na postelj s tako silo, da se ni več vzdignila z nje. Vsa zdravniška pomoč je bila brezuspešna.

Zapustila je ljubljene sorodnike, ki bridko žalujejo za njo, in z njimi žaluje tudi tukajšnji učiteljski zbor, ki mu je bila zvesta tovarišica, marljiva kot čebelica, natančna in skrajno vestna v izpolnjevanju svojih dolžnosti, kar priznava tudi gospod nadzornik v svojem ljubeznivem pismu na njenega očeta, ko mu izreka svoje srčno sožalje. Brežiško-sevniško učiteljsko društvo, ki je namesto venca darovalo v dobrodelne namene primerni znesek, je izgubilo z Zinko Kenetovo zvesto in navdušeno članico, ki se je zborovanju udeleževala z veliko požrtvovalnostjo. Mlada Ciril-Methodova podružnica v Globokem pogreša svojo mlado tajnico, Bralno društvo Pišecah pa bo pri svojih gledaliških predstavah težko nadomestilo tako temperamentno moč, kot je bila pokojnica. Kako idealna narodna navdušenost je prevečala njeno srce, kaže dejstvo, da je zadnji čas nameravala pristopiti k »Sokolu«. Dičila jo je izredna delavnost, plamteče domoljubje in stanovska zavest. Živela je vedno z duhom časa. Zavedala se je, da je tudi učiteljici treba temeljitega razhvojnega znanja, zato je hotela popolniti to, kar je bilo še pomanjkljivega. Pridno je prebirala različne knjige in časopise, se udeleževala predavanj Slovenske šolske Matice, se izpopolnjevala v brzopisju in nameravala je celo priglasiti se k izpitu za meščanske šole; obljubila je tudi svoji mlajši sestri, da jo pošlje v šole. Pa prehitela jo je prezgodnja smrt. Vse, kar je bilo zasnovanega na lepih, cvetočih nadah, se je zgrudilo prej, preden je dospelo do uresničenja.

Kakor si bila, draga nam Zinka, ves čas svojega življenja skromna in nesebična, tako si se nam hotela pokazati tudi ob sklepu svojega življenja. Umrla si v času vojne, ko ob odprtem grobu ni bilo mogoče zapeti žalostink, in zaradi nepričakovanih ovir je izostal tudi nagrobni govor. Nikdar in nikoli pa ne izostane blag spomin nate, draga nam tovarišica!

—iž.

Kombinirane srednje šole.

V predzadnji številki smo priobčili naredbo naučnega ministrstva, naperjeno proti vedno večjemu navalu mladine v srednje šole. Praška »Union« priznava sicer, da so dejstva, ki jih navaja ministrstvo, resnična, ali ne pričakuje posebnega uspeha od te naredbe, posebno kar se tiče ustanovljanja novih šol. Ni to prvokrat, ko so nastopila taka prizadevanja, ali vsakokrat so se izkazala kot zgolj mehanična ali enostranska odredba in so bila zato tudi brezuspešna. Kot zgled navaja naučnega ministra Gautscha od 1. avgusta 1887. Tedaj je znašalo število srednješolskih učencev kakih 70.000. Že to se je zdelo rečenemu ministru preveč in je zato odpravil nekaj srednjih šol ali jih skrčil. A kak je bil uspeh? Po desetih letih je znašalo število srednješolcev — 10.000 več. In vzrok temu? Ker si naučni minister ni upal odpraviti vseh srednjih šol z malim obiskom. Neka popolna osemrazredna gimnazija n. pr. je štela le 140 učencev, a minister je ni odpravil. Tu so bili pač odločilni gotovi oziri na stranke in morda tudi narodnosti, kjer se je vlada bala zamere. Dislokacijska naredba Gautscha se je omejila le na nekaj gimnazij (med temi na ono v Kranju) in na kombinirane srednje šole, kjer so bili spodnji razredi skupni — gimnazijski in realni — dočim so bili višji razredi razdeljeni v gimnazijske in realne. Te zadnje so odpravili. Uspeh pa je bil ta, da je k gimnaziji skoro prišla še posebna realka. Take kombinirane srednje šole so bile zlasti na Češkem in Moravskem in priporočali so jih češki šolski praktiki. A da je bila misel dobra, dokazuje dejstvo, da se sedaj — po 30 letih — vračajo k njej in da zopet ustanovljajo kombinirane srednje šole.

S tem važnim predmetom se bavi »Union« še v drugem članku, kjer izvaja: Naredba se priporoča — in to s polno pravico — sistematične redukcije srednjih šol in zavodov. To bi tudi ne pomagalo, dokler obstoje naprave, ki naravnost silijo mladino v srednje šole. Nikakor pa niso šole primeren objekt za varčevanje. Srednje šole so važen faktor kulturnega dvigovanja... Ako se kak učenec pokaže nekvificiranega in ne odgovarja zahtevanim pogojem, naj se ž njim primerno postopa... Na vsak način pa ni šola objekt za kako komisijo v svrhu varčevanja, in le z zadovoljstvom pozdravljamo, da naučno ministrstvo ne motri tega vprašanja s tega stališča. Ali utegnilo bi se — v nasprotju z namerami ministrstva — zgoditi, da bi se vendar izkoriščala v tem smislu. Proti temu se moramo pravočasno zavarovati. Saj je ravno sedanja vojna dokazala velikansko važnost študija.

Književnost.

Avstrijska slava v prvih dneh svetovne vojne 1914/15. Spisal Pavel Flerè. — Naučno ministrstvo je dovolilo z odlokom z dne 17. avgusta t. l., št. 23.168, da izide v c. kr. zalogi šolskih knjig pod generalnim naslovom mladinski spis tovariša Flerèta, kjer opisuje v obliki povesti prve dneve svetovne vojne (mobilizacija, odhod vojakov, prve boje) ter zbujajo patriotično čuvstvo slovenske mladine.

Oton Zupančič: Sto ugank. — Sto ugank — tristo zadrž, tristo zank. — V Ljubljani 1915. — Tiskala »Učiteljska tiskarna«. — Izdala in založila »Omladina«. — Str. 39. Cena lično vezanemu izvodu 90 vin. — Lepo in z izbranim okusom natisnjeno knjižico toplo priporočamo!

»Zvonček«. Vsebinska 9. številke: 1. Jos. Vandot: Majca. Pesem. 2. Borisov: Moji učitelji. Povest. 3. Andrej Rapè: Ptičice pojejo... Pesem. 4. Njegovo Veličanstvo cesar Franc Jožef I. z nadvojvoda Francem Jožefom Otonom, sinom nadvojvode-prestoionaslednika. Slika. 5. Sven Hedín — F. Palnak: Za morjem. Povest. 6. Mamutova drevesa. Slika. 7. Drago Širok: Slovo. (Po narodni). 8. Manica: Atku naproti. Pesem s podobo. 9. Cvetinomiški: Jagnje. Povest. 10. Andrej Rapè: Molitev. Pesem. 11. Pouk in zabava: Zastavica v podobah. — Rešitev obeliska v osmi številki. — Rešilci. — Škoda v Galiciji. — Kako zdravijo kozaki svoje ranjence. — Lovski dogodek med bitko. — Oče in sin — sovražnika. — Izum tiskarstva. — Nov način za izdelovanje tiskarskega papirja. — Kotiček gospoda Doro-poljskega.

Besedni zaklad z nemško-slovenskim slovarčkom. K I. delu dr. K. Tumlrzeve jezikovne vadnice. Sestavlil Andrej Ra'pè, učitelj. Cena 20 h. — Dunaj 1915. Založil F. Tempsky. Str. 23. — Besedni zaklad z nemško-slovenskim slovarčkom. K III. delu dr. K. Tumlrzeve jezikovne vadnice. Sestavlil Andrej Rapè, učitelj. — Cena 50 h. — Dunaj 1915. Založil F. Tempsky. Str. 85. — Tako je naslov dveh knjižic, ki sta lep sad trudoljubivosti, spretnosti in prakse tovariša Andreja Rapèta in ki bosta brez dvoma dobro služili svojemu namenu.

»Popotnik« objavlja v svoji četrti letošnji številki to vsebino: 1. Sedemdesetletnica c. kr. dež. šolskega nadzornika v pokouju veleč. gospoda dvornega svetnika Frančiška Levca. — 2. Dr. F. Föerster: Pedagoška obravnava svetovne vojne v šoli in doma. — 3. Pavel Flerè: Iz moderne metodike. (Konec.) — 4. Luka Lavtar. (S sliko.) — 5. Dr. Ivan Lah: Pater Hipolit in njegov »Orbis pictus«. (Dalje.) — 6. Iz šolskega dela: Učiteljev dnevnik. — 7. Slovtstvo: Ocene. — Književne novosti. — 8. Razgled: Šolstvo. — To in ono.

Srednješolske vesti.

ZA SREDNJEŠOLCE - ČRNOVOJNIKE.

Z ozirom na pričetek šole je naučno ministrstvo odredilo, da se vsem javnim učencem in privatistom na gimnazijah, realnih gimnazijah in realkah, ki so v šolskem letu 1914/15 nastopili aktivno vojaško službo ali aktivno službo pri deželni strelcih, prostovoljnih strelcih ali drugih prostovoljskih zborih, do njihove vrnitve iz te službe tekem šolskega leta 1915/16 ohrani pravica za naknadni sprejem v prihodnji višji srednješolski razred. Taki dijaki uživajo tudi z naprej svoje morebitne štipendije in bodo plačali šolnino šole pri dejanskem sprejemu, če ne bodo oproščeni. Pri pouku se bo oziralo na te naknadno sprejete dijake. Nadalje je naučni minister odredil, da se sme leta 1897. rojene srednješolce, ki so v šolskem letu 1914/15 dobili letno izpričevalo o predzadnjem razredu in so v sedanjem šolskem letu sprejeti v zadnji razred, pod svoj čas za vojaščino obvezane dijake določenimi izjemnimi določili pred nastopom aktivne službe na prošnjo pripustiti k zrelostnemu izpitu. Zato se priporoča, da se taki dijaki takoj prijaviijo za sprejem v zadnji razred. Dijaki rojstnega leta 1897., ki so že prostovoljno vstopili v aktivno službo, dobe lahko od vojaške oblasti dopust za zrelostni izpit, in sicer pred časom, ko bodo črnovojniki leta 1897. splošno vpoklicani, v posebno utemeljenih izrednih slučajih pa tudi do nekoliko kasnejšega roka. Za dijake rojstnih letnikov do vštetelega 1896. leta, ki so v šolskem letu 1914/15 z letnimi izpričevali v rokah že vstopili v aktivno službo in tedaj leta 1915/16 ne morejo zopet pričeti učenja, se bo svoj čas primerno ukrenilo, da se jim ob vrnitvi iz aktivne službe brez vsake škode omogoči nadaljeva-

nje študij in polaganje zrelostnega izpita. Moška pripravnica v Sarajevu se prestavi za šolsko leto 1915/16 v Der-ventu.

Na ogrskih srednjih šolah se prične učiti nemško. Ogrsko naučno ministrstvo je temeljito izpremenilo učni načrt za srednje šole. Vsak, ki jih absolvira, bo moral znati nemško. V I. razredu srednjih šol se bodo učili 6 ur na teden nemško. Namesto telovadbe se uvede vojaška izobrazba.

Na mariborski gimnaziji se je pričel pouk dne 22. pret. m., a samo za VII. in VIII. razred. Za druge razrede se prične pouk pozneje, morebiti začetkom oktobra. Za gotovo se dan še ne more določiti. Primanjkuje več učnih oseb.

Gojenci c. kr. moškega učiteljskega goriškega, ki nameravajo nadaljevati uk na tem zavodu, naj se zglase — zaradi potrebnega izvida, na katerega podlagi bo možno staviti glede šolskega leta 1915/16 konkretne predloge — ustno ali pismeno pri ravnateljstvu (V. Bežek, Ljubljana, Marije Terezije cesta 6, II.). Istotako naj se tu prijaviijo tisti učenci drugih zavodov, ki bi v slučaju otvoritve hoteli vstopiti v pripravljavnico ali v prvi letnik tega zavoda. — Istim gojencem je naučno ministrstvo z ozirom na sedanje razmere prav izjemoma dovolilo, da se jim izdado zrelostna izpričevala brez posebnih izpitov na podlagi semestrskih uspehov v III. in IV. letniku. Oni četrtoletniki torej, ki so učiteljske posečali do predčasnega zaključka dne 24. maja t. l. ali pa so bili malo poprej potrjeni in vzeti k vojakom, ne da bi bili mogli položiti zrelostni izpit, dobe zrelostno izpričevalo, ako pošljejo ravnateljstvu (V. Bežek, Ljubljana, Marije Terezije cesta 6, II.) kolek dveh kron. — Hkrati se vsi drugi gojenci vnovič opozarjajo, da dobe letno izpričevalo za šolsko leto 1914/15, ako pošljejo ravnateljstvu kolek 30 vinarjev.

Ravnateljstvo c. kr. višje gimnazije v Kopru naznanja: Na iniciativo ravnateljstva je c. kr. deželni šolski svet za Istro z odlokom 17. septembra 1915, št. 11.918 ex 1915, odločil, da ni nobene ovire proti sprejetju vpoklicanih ali evakuiranih učencev kot redne javne učence za šolsko leto 1915/16 v kljub temu, da se morajo muditi izven Kopra.

Šolski pouk v Bosni. Šolski pouk se odpre 15. oktobra na zgornjih gimnazijah v Sarajevu, Mostarju in v Tuzli, na sarajevski zgornji realki in na učiteljskiču.

Realka v Idriji. Za šolsko leto 1914/15 izdano izvestje c. kr. državne višje realke v Idriji izkazuje, da je imel učiteljski zbor 17 članov in dva pomožna učitelja, učenec pa je bilo koncem šolskega leta 110. Podporno društvo je imelo 2535 K 13 vin. dohodkov in ravno toliko izdatkov.

Izvestje I. državne gimnazije v Ljubljani za minolo šolsko leto izkazuje, da je na tem zavodu poučevalo 36 učnih oseb. Koncem šolskega leta je bilo 605 javnih dijakov in 23 privatistov, med njimi 1 Italijan, 8 Hrvatov in 6 Čehov; vsi drugi so bili Slovenci.

Nemška državna gimnazija in realka v Gorici. C. kr. tržaško namestništvo naznanja, da naj se glede izpričevala dotični dijaki obrnejo do ravnateljstva zavoda, in sicer se nahaja ravnatelj nemške državne realne gimnazije, dr. Gustav Hemetsberger, v kraju Krieglach na Štajerskem; vodja državne realke, profesor Jakob Zupančič, v Ljubljani, Kopališka ulica 1.

C. kr. tehnološkemu muzeju na Dunaju je dodeljen profesor ljubljanske obrtne šole inženir Milan pl. Šuklje.

Hrvatsko gimnazijo na Voloskem-Opatiji so otvorili dne 18. septembra.

V Gorici kurz za srednješolce. Nekaj laških profesorjev, staršev in dijakov je napravilo prošnjo, da bi se otvoril v Gorici laški kurz za srednješolce. Ako bo tej prošnji ugodeno, zahtevajo tudi Slovenci v Gorici, da bodo tudi njih otroci dobili priliko nadaljevati svoje študije v enakem kurzu.

Iz naše organizacije. Skupne zadeve.

SLOVENSKA ŠOLSKA MATICA.

Odbor Slovenske šolske Matice je sklenil na svoji zadnji seji, da vzlic raznim težkočam tudi v tekočem društvenem letu ne preneha z izdajanjem publikacij. Za društveno leto 1915 izidejo tri knjige, in sicer: Bežek, »Občno vzgojstvo«, sklepni spopič; Schreiner, »Varstvena vzgoja in mladeniška zavetišča« ter Letopis. V zadnji knjigi namerava postaviti odbor Slovenske šolske Matice časten spomenik vsem učiteljem-vojakom. V to svrhu prosimo ponovno vsa sl. šolska vodstva, da blagovolijo vpo-

slati na naslov g. ravnatelja H. Schreinerja v Mariboru imena učiteljev, ki so šli v vojno, čas odhoda, njih lastnost, njih napredovanje, odlikovanje, ranjenje ali smrt. — Ker je tudi marsikdo izmed poverjenikov moral v vojno, prosil odbor vse učitelje in učiteljice, naj prevzamejo prostovoljno nabiranje članarine po onih šolah, ki so jim najlažje dostopne. Nabiranje pole razpošilja na zahtevo društveni blagajnik, tovariš Jakob Dimnik, mestni učitelj v Ljubljani, Komenskega ulica.

Zveza slovenskih učiteljev in učiteljic na Štajerskem poziva v svoji 7. okrožnici vsa okrajna učiteljska društva, naj v teku meseca oktobra objavijo v »Učiteljskem Tovarišu« statistiko učiteljev-vojakov ter navedejo pri posameznih, ali so bili odlikovani, ujeti, ranjeni ali so padli. Najprej je navesti učitelje, ki so bili koj v začetku vojne mobilizirani, potem one, ki so bili pozneje vpoklicani. V slučaju, da so odsotni funkcionarji, naj to stori kateri drug član, ker, žal, vključ vsem pozivom še do danes se nekatera društva niso zglašila. Mogoče pridemo sedaj do cilja. — Tekom meseca oktobra namerava Zveza sklicati odborovo sejo; ako ima kdo kake predloge, naj jih takoj prijavi vodstvu.

Vodstvo.

Zveza slovenskih učiteljev in učiteljic na Štajerskem naznanja, da so se iz pomožnega sklada za učiteljske vojaške rodovine dne 1. julija 1915 razdelile sledeče podpore: a) 1 učiteljski obitelji v ljutomerskem okraju 24 K; b) 1 učiteljski obitelji v ormoškem okraju 24 K; c) 1 učiteljski obitelji v gornjegrajskem okraju 12 K; d) 1 učiteljski obitelji v slovenjebistriškem okraju 12 K; skupaj torej 72 K. Na odborovi seji Zveze, ki se vrši v velikih počitnicah, pride ta sklad in še marsikaj drugega v temeljit razgovor!

Učiteljsko društvo za politični okraj Ljutomer objavlja s tem statistiko učiteljev-vojakov. V začetku vojne so bili mobilizirani: 1. Čilenšek Franc, učitelj Sv. Križ. 2. Čeh Franc, učitelj Ljutomer. 3. Prelog Janko, učitelj Mala Nedelja; bolan — na dopustu. 4. Fürst Janko, okr. pom. učitelj; bolan — na dopustu. 5. Stefancjoza Anton, učitelj Sv. Duh; bil ranjen. 6. Kosi Josip, učitelj Sv. Jurij. 7. Ivanjšič Ludovik, učitelj Sv. Jurij. 8. Koprivc Aleksander, učitelj na Ščavnici. — Pozneje vpoklicani: 1. Velnar Jože, učitelj Cezanjevci; ujet na Ruskem. 2. Mikl Ciril, učitelj Ljutomer; bolan — na dopustu. 3. Šprager Ferdo, nadučitelj Veržej. 4. Herzog Lojze, suplent Sv. Duh. 5. Luknar Franc, učitelj Sv. Jurij. 6. Pertl Kvirin, nadučitelj Kapela; kot šolski vodja oproščen.

Učiteljsko društvo za ormoški okraj poroča, da je v pomožni sklad za učiteljske vojaške rodovine darovalo v mesecu juliju 1915 učitelstvo pri Sv. Bolfenku na Kogu 3 K, učitelstvo ormoške okoliške šole pa 1 K; istotako je darovalo v mesecu avgustu 1915 učitelstvo pri Sv. Bolfenku na Kogu zopet 3 K in učitelstvo ormoške okoliške šole zopet 1 K.

Gornjegrajsko učiteljsko društvo javlja, da so od začetka vojne v vojaški službi sledeči tovariši: Zemljic Branko, š. v. v Solčavi; Planer Karel, uč. na Rečici; Hribernik Franc, uč. v Mozirju; Zdolšek Anton, uč. v Gornjem Gradu. Koliko jih še pojde, o teh pozneje!

Ivan Kelc, t. č. predsednik.

Kranjske vesti.

MILKA VUGOVA.

Dne 19. pret. m. je umrla v Spodnji Šiški gospa Milka Vugova, učiteljica na Planini pri Vipavi in soproga učitelja Ivana Vuge, rojena Kacačura, z Goriškega. Tudi soprog je Goričan. Bilo ji je šele 29 let. Tovariš Vuga je sedaj v vojaški službi v Ljubljani. — Bodi vrli učiteljici-materi, ki je ostavila sinka in hčerko, blag spomin! Preostalih naše iskreno sožalje!

PAVLA VRHOVA

Umrla je v Dol. Zemonu pri Trnovem Pavla Vrbova, izprašana učiteljica ročnih del. Pokojnica, ki je bila iz gledne družine, skromnega in tihega značaja, je bolehalo že več let. Blago pokojnico bodo pogrešali vsi prijatelji, zlasti pa domača hiša, ki ima štiri brate v vojni. — Blag ji spomin!

— Iz seje kranjskega deželnega šolskega sveta z dne 22. septembra 1915. Vpokoj se na lastno prošnjo nadučitelj v Hrušici Ivan Lokar. — Naučno ministrstvo

se naproša, da se smejo rabiti na srednjih šolah do izdaje novih čitank dosedanje Sketove čitanke. — Učnemu ministrstvu se predlaga, da se idrijska realka razširi na osem razredov z obilnatim poukom v latinščini in neobligatim v grščini ter opusti pripravljalni razred. — Prof. Alojziju Sodniku in Francetu Gnezdi se prizna starostna doklada. — Prof. dr. Alojziju Merharju se prizna naslov profesor. — Suplantom na II. državni gimnaziji v Ljubljani se nastavi I. Mišič. — Dijakom najvišjih dveh razredov se dovoli obiskovati čitalnico muzejskega društva. — Profesor dr. Ernest Geisberg se predlaga v pomaknitev v VIII. plač. razred.

— **Pričetek šolskega leta 1915/16.** Na prvi, drugi, tretji in četrty mestni deški ljudski šoli v Ljubljani se je pričelo šolsko leto 1915/16 v petek, dne 1. oktobra leta 1915. Vse zgoraj omenjene šole bodo izmenoma poučevalo v poslopju I. mestne deške ljudske šole v Komenskega ulici št. 19.

— **Dnevno zavetišče** na IV. mestni deški ljudski šoli v Ljubljani se je otvorilo v četrtek, dne 16. septembra, v mestni ubožnici na Karlovski cesti št. 7.

— **Pomožni oddelek IV. mestne deške šole** v Ljubljani je pričel s poukom dne 16. septembra, in sicer je nastanjen v prostorih II. mestnega otroškega vrta v Cerkveni ulici 21.

— **Oba mestna otroška vrta** v Ljubljani sta se otvorila dne 16. septembra.

— **Mestna trirazrednica na Barju** je pričela s poukom dne 16. septembra.

— **Šolski prijatelj.** Gospod sodni svetnik Franc Mohorič je podaril I. mestni deški ljudski šoli v Ljubljani pet krasnih zbirk metuljev. Za to lepo učilo se blagemu šolskemu prijatelju najtopleje zahvaljuje šolsko vodstvo.

— **K vojaškemu napredovanju v septembra t. l.** Stotnikom v 2. dom. polku je bil imenovan dvakrat težko ranjeni in dvakrat zaradi hrabrosti v vojni odlikovani Alojzij Barlé, sin vpklojenega nadučitelja Barléta v Šmihelu pri Novem mestu.

— **»Domovina«.** To dijaško podporno in izobraževalno društvo otvori tudi letos svojo kuhinjo. Imovitejših staršev dijakom se bo oddajala hrana pri primerni nizki ceni. — »Domovina« prosi svoje bivše in nove dobrotnike, da ne pozabijo nanjo zlasti letos, ko bo morala še v večji meri podpirati ubožne dijake kot dosedaj in bo potrebovala veliko denarnih sredstev, posebno zaradi visokih cen raznih živil.

— **Ljubljansko učiteljske** so leta 1875. absolvirali, obhajajo torej letos svojo službeno 40letnico naši tovariši: Ivan Belè, Valentin Burnik, Josip Cepuder, Fr. Dular (v pok.), Ivan Logar (v pok.), Ivan Potrat (v pok.), Fr. Remic (v pok.), Juraj Režek, Ivan Sorčan, Andrej Šest, Fr. Šinkovec, Ivan Wohinz (v pok.) in Josip Zajec. Umrlji so: Jakob Cepuder, Fran Grum, Ivan Končan, Fr. Medic, Fr. Medič, Fr. Stauffer in Anton Žvokelj.

— **Umrl je** na južno-zapadnem bojišču, zadet od sovražnikove krogle v vrat, praporščak nekega domobranskega polka, jurist Franc Fabjančič, star 24 let. Bil je sin učiteljske rodovine Faljančičeve, ki biva sedaj na Brezovici pri Ljubljani. Bodi slovenskemu junaku blag spomin! Preostalih naše iskreno sožalje!

— **Dr. Boris Zarnik**, rojen Ljubljčan, izredni profesor zoologije na univerzi v Würzburgu, je imenovan za rednega profesorja prirodoslovja na ces. otomanski univerzi v Carigradu.

— **Pisarna Družbe sv. Cirila in Metoda** v Ljubljani se nahaja odslej v Sodni ulici št. 6, v pritličju, skozi vežo na levo.

— **Na deški meščanski šoli** v Krškem se je pričel pouk, in sicer v vseh razredih, dne 1. oktobra.

— **Pričetek pouka na ljudskih šolah na Kranjskem.** Šolski pouk na onih ljudskih šolah, ki jih obiskujejo največ otroci kmetijskih staršev, se prične z začetkom novembra, krajni šolski svet lahko določi, da se začne pouk poprej; pouk na šolah, ki jih obiskujejo največ otroci nekmetijskih staršev, se ima pričeti brez odloga. Tako je odredil deželni šolski svet, pooblaščen v to od naučnega ministrstva.

— **Slovenska in italijanska ljudska šola** v Ljubljani. Za slovenske in italijanske begunce se namerava ustanoviti v Ljubljani ljudska šola. Oni starši slovenske in italijanske narodnosti, ki bi nameravali pošiljati svoje otroke v to šolo, naj se zglasijo pri »Posredovalnici za goriške begunce« v Ljubljani, Dunajska cesta št. 38.

— **Iz ljudskošolske službe.** C. kr. deželni šolski svet je pripustil absolvirano učiteljsko kandidatino Zlatko Gibrščko-

vo k brezplačni šolski praksi na ljudski šoli na Viču. C. kr. okrajni šolski svet v Postojni je namestil suplentinjo Alojzijo Trampuševo v isti službeni lastnosti na ljudski šoli v Ložicah, ker je tamkajšnja učiteljica Leopoldina Bojce-Vadnjalo na dopustu zaradi bolezni. C. kr. deželni šolski svet je pripustil k praksi na tretji deški šoli, eventualno na kakih drugih s slovenskim učnim jezikom, absolventinjo dekliškega liceja v Ljubljani Irmo Cepudrovo. Začasna voditeljica namesto vpoklicanega nadučitelja Andreja Vilfana na ljudski šoli v Šmartnem pod Šmarno goro je postala učiteljica Marija Fajdigova. — Začasno šolsko vodstvo v D. M. v Polju je poverjeno učiteljici Avgusti Erbežnikovi, ker je vpoklican učitelj Viktor Mihelič. — C. kr. deželni šolski svet je pripustil absolvirano učiteljsko kandidatino Marijo Kladva k brezplačni šolski praksi na štirirazredni dekliški ljudski šoli v Kamniku. — C. kr. okrajni šolski svet v Kočevju je namestil bivšo učiteljsko suplentinjo v Ribnici Ivano Lovšinovo za suplentinjo na šestrazredni ljudski šoli v Dobropoljah.

— **Umrl je** v Ljubljani monsignor Anton Zupančič, papežev tajni komornik in profesor bogoslovja, v starosti 74 let.

— **Na severnem bojišču je bil ranjen** rezervni častnik ing. Albert Vederšnjak, strokovni učitelj na Grmu. Nahaja se v bolnici na Ogrskem.

— **Poročil se je** v Šmartnem pri Litiji tovariš Jožef Pečnik, nadučitelj iz Št. Jurja pod Kumom, z gđco Frančiško Stoparjevo iz Šmartna. Obilo sreče!

— **Prepoved fotografiranja** na Kranjskem. Kakor so po naredbi ministrstva za notranje stvari in justičnega ministrstva z dne 25. julija 1914, drž. zak. št. 165, prepovedane vsakršne objave v časopisju o načrtu in smeri vojaških operacij naših čet, dalje o njih premikanju, moči in kraju, kjer so postavljene, ali o leži in stanju utrd, ravno tako je v smislu te prepovedi najstrožje prepovedano fotografiranje transportov čet in njih taborišč, dalje transportov ranjenecv in utrdbenih naprav. Paziti je treba najstrožje na table, postavljene v bližini utrd, taborišč itd., s katerimi se prepoveduje fotografiranje in približanje in se je brezpogojno pokoriti klicem in ukazom straž in žandarmerijskih patrol.

— **Iz Dragatuša.** Šolarji so darovali za vdovski sirotinski zaklad 1 K 50 vin., za »Pdeči križ« 6 K 4 vin., skupaj 7 K 54 vin. — Nadučitelj Fran Potokar je nabral med dragatuškimi farani za ustanovitev zavoda oslepelih vojakov v Ljubljani 75 K 30 vin.

Štajerske vesti.

LJUDEVIT ULČAR.

V Kozjem je umrl v soboto popoldne dne 18. pret. m., po kratki, a mučni bolezni tamošnji učitelj, tovariš Ljudev it Ulč ar, v najlepši moški dobi, star jedva 38 let. Rojen je bil leta 1877. v Polju na Štajerskem. Po dokončanih študijah leta 1898. je služboval najprej na kršnem Krašu, nato kot šolovodja na Zusmu pri Loki na Štajerskem, končno pa od leta 1901, torej 14 let kot učitelj v Kozjem. Pokojnik je bil dober in vesten učitelj ter obče priljubljen tovariš. Blag mu spomin!

JOSIP VODOŠEK.

V Spodnji Polskavi je umrl nadučitelj in občinski odbornik, tovariš Josip Vodošek. Rojen je bil leta 1866. v Mariboru, učiteljske je dovršil leta 1885., definitivno je bil nastavljen leta 1889. — Služil je šoli in ljudstvu do zadnjega zdiha. — Bodi mu blag spomin!

— **Učiteljski jubilej.** Iz Slivnice pri Mariboru nam pišejo: Tukajšnji nadučitelj tovariš Karel Pestevšek, ki nad 30 let vzorno vodi tukajšnje šolo, je bil povodom svojega 40letnega učiteljevanja soglasno imenovan častnim občanom občine slivniške. Krasna diploma se mu je slovensko izročila na dan šolskega sklepa dne 30. avgusta v krasno okrašeni šolski sobi. Slavnostni govor je imel gospod svetnik Fr. Hirtl. Odlikovanec je kot abiturient c. kr. višje realke v Ljubljani 1874 vstopil v četrti letnik učiteljskega v Gradcu in od 1875. leta služil tudi kot učitelj v Leitersbergu, Laškem trgu in Zalcu. — Na služnem odlikovanju mu iskreno čestitamo!

— **Društvo »Selbsthilfe der Lehrerschaft Steiermarks«.** Odbor obveščá člane: Umrl so trije člani, in sicer: dne 11. avgusta t. l. Janez Schubert, dne 31.

avgusta t. l. Josip Vodošek in dne 7. septembra t. l. Josip Sperat. Za ta 131., 132. in 133. smrtni slučaj morajo člani tekom meseca oktobra t. l. gotovo vplačati posmrtni donesek, in sicer za vsak smrtni slučaj po 2 K (skupaj 6 K).

— **Vojna poroka.** Poročil se je v ljubljanski garnizijski bolnici c. in kr. voj. med. prak. v rezervi Ph. M. Fedor Gradišnik, sin tovariša Armina Gradišnika iz Celja, z gđc. Štefko Kukmanovo. Gospod Mr. Gradišnik je bil v mirnih časih znan mladinski pisatelj in sotrudnik »Zvončkov« ter avtor raznih romanov in novel. Kot organizator slov. farmacevtov si je pridobil mnogo zaslug v Pragi kot ustanovitelj »Kluba slov. farmacevtov«. Mlademu paru obilo sreče in srčne čestitke!

— **V ruskem ujetništvu.** Učitelj Bruno Rozbaud iz Št. Vida pri Ptuj, ki se je že od pričetka vojne bojeval ob avstrijsko-ruski fronti, je prišel dne 5. junija t. l. v rusko ujetništvo.

— **Razpisani učiteljski mesti.** Na štirirazredni ljudski šoli v Zidanem mostu in na šestrazredni dekliški šoli v Trbovljah (Vode) je razpisano po eno mesto definitivne učiteljice. Obe šoli ste v 2. plač. razredu, prošnje do 15. oktobra.

— **Srebrno svetinjo II. razreda** za hrabrost na bojišču v Galiciji je dobil korporal Stanislav Kosi pri 2. bos.-herceg. pešpolku, sedaj pri oddelku strojnih pušk v Gradcu. Pred vstopom v vojno je bil odlikovani trgovski sotrudnik na Spodnjem Štajerskem. Njegov oče, umirovljeni nadučitelj pri Sv. Lenartu nad Vel. Nedeljo, ima dva sina in zeta v vojni službi.

— **Za Ciril-Metodovo društvo** je darovalo »Kozjansko učiteljsko društvo« 25 kron namesto venca na grob umrlemu tovarišu Ljudevitu Ulčerju, učitelju v Kozjem.

— **Pouk na ljudskih in meščanskih šolah v Mariboru** se je pričel 29. pret. m.

— **Iz Slovenjegrada** poročajo: Namestnik je podelil nadučitelju tukajšnje šole, ravnatelju Francu Vrečku, častno kolajno za 40letno zvesto službovanje. — Čestitamo!

— **Lehen pri Ribnici.** Pišejo nam:

V teku meseca avgusta je naše šolsko vodstvo odposlalo sočivja v skupni teži 140 kilogramov, milodar od naših malih in večjih učencev za mariborsko vojaško bolnišnico. Pošiljatev je obstojala iz zelja, krompirja, kumar, tikev, pese, stročjega fižola, redkve in sadja. Poslalo pa je tudi 3 litre črničevega soka in 6 litrov črničevega vina. Sok so učenke pripravljale pod nadzorstvom učiteljice, pod nadučiteljevim nadzorstvom pa so nabrali učenci obilo robidovega in jagodovega listja. Šola v Lehnu je bila posebno v zadnjem tednu pred velikimi počitnicami prava delavnica. — Naš občespoštovani gospod Josip Fornezi, veleposestnik, p. d. Tuzl, je daroval za vojake južno-zapadne fronte 1100 cigaret, ki jih je dal odposlati na vojnopoštni naslov našega učitelja Viktorja Breganta, da jih razdeli med vojake. Kako veselje jim je napravil s tem milodarom, dokazujejo zahvalne dopisnice vojakov. Tudi gospa Julija Drametova je poslala 200 cigaret na naslov tovariša Breganta, ki je imel nalogo, razdeliti milodare med svoje sovojake.

— **Ginljiva zahvala.** Tovarišica Pavla Majcnova iz Lehna pri Ribnici je dobila z južnega bojišča sledečo zahvalno dopisnico: »Veledenjena gospodična! Jako me je razveselil Vaš velikodušni dar, po gospodu učitelju Bregantu razdeljene cigarete. Presenečen, da se štajerske Slovenke nas na jugu proti krvnemu sovragu boreče Slovence s tako blagim in velikodušnim darom spominjate, se Vam, veledenjena gospodična, najtopleje zahvaljujem. Bog nam ohrani tako vrlih in plemenitih štajerskih Slovenk še mnogo let! — F. V.« — Neki Hrvat, ubožni vojak, ki mu ni bila nikdar dana sreča, sprejeti kakšen milodar in tudi ne zna pisati: »Ove mile ruke, koje so gačile ove cigarete, naj blagoslovi Bože mili!«

— **Štajerski deželni šolski svet** poziva vse umirovljeno učiteljsko osobje, ki je sposobno za učiteljsko službo, naj je za šolsko leto 1915/16 na razpolago deželnemu šolskemu svetu za zopetno službovanje. Za to bo umirovljeno učiteljsko osobje posebno odškodovano. Ta svoj poziv utemeljuje deželni šolski svet s tem, da bi utegnili biti več šol zaprtih, ker je poklicanih veliko učiteljev k vojakom. — Isti deželni šolski svet je stalno nastavljal provizorično učiteljico Marto Sekirnikovo pri Sv. Florijanu in provizorično učiteljico Jerico Vesenjakovo v Žetalah.

— **Iz Konjiškega okraja.** Namesto tov. Šnuderla, ki je sedaj pri vojaki, je prevzel poverjeništvu Slov. Šol. Matice tov. Fran Golež, nadučitelj pri Sv. Kuničund, pošta Zreče. Tovariši in tovarišice